

به نام خدا

بررسی اجمالی مراکز آموزش عالی
جمهوری بلغارستان

فهرست مطالب:

صفحه	موضوع
۳	۱. انواع مراکز آموزش عالی
۳	۲. اولویت بندی دانشگاه ها بر اساس رشته ها
۶	۳. معرفی اجمالی دانشگاه های برتر در سه رشته اصلی : علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم ریاضی و فنی و مقاطع آموزشی
۱۵	۴. رتبه بندی جهانی و ملی دانشگاه های بلغارستان
۱۵	۵. حضور دانشجویان خارجی، سهم دانشجویان ایرانی و رشته مربوطه
۱۷	۶. میزان شهریه ها و مقایسه وضعیت تحصیلات در بلغارستان و کشورهای مشابه
۱۹	۷. شرایط عمومی ثبت نام و موضوعات مرتبط
۲۰	۸. خاتمه و نتیجه گیری

❖ انواع مراکز آموزش عالی

❖ <http://parliament.bg/bills/39/254-01-18>

وضعیت مراکز آموزش عالی، در قانون "تحصیلات عالی و مقاطع علمی" تنظیم و تعیین شده که به اختصار به موارد زیر اشاره می شود:

در جمهوری بلغارستان مراکز آموزش عالی به صورت دولتی و خصوصی دایر میباشند و سالیانه یارانه دولتی دریافت می کنند. مراکز آموزش عالی خصوصی بر مبنای تقاضای شهروندان و سازمانها، که در ادامه از آنها به عنوان بنیانگذاران یاد خواهد شد، ایجاد می شوند.

انواع مراکز آموزش عالی، دانشگاه ها، مراکز آموزش عالی تخصصی و کالج ها میباشند. این مراکز در چهار زمینه علمی کلی- علوم بشردوستانه (پزشکی)، علوم طبیعی (منابع طبیعی و جنگلداری)، علوم اجتماعی (علوم سیاسی - اقتصادی) و علوم فنی (مهندسی) به آموزش علم میپردازد.

دانشگاه ها مجاز به تعلیم و ارائه مدرک در زمینه های تخصصی در مقاطع "کارشناسی"، "کارشناسی ارشد" و درجه آموزشی و علمی "دکتر" در بخش های علمی مربوطه می باشند.

این مراکز دارای استقلال کامل بوده و دولت حق مداخله در امور آموزشی و نحوه مدیریت آنها را ندارد.

❖ اولویت بندی دانشگاه ها بر اساس رشته ها

در فهرست منتشر شده در سال ۲۰۱۷، برترین مراکز عالی بلغارستان در رشته های تخصصی، در چهار گروه اصلی آموزشی به شرح ذیل می باشد:

A. رشته های علوم پزشکی شامل پزشکی، دندان پزشکی، دارو سازی، دامپزشکی، پرستاری و دیگر رشته های زیر مجموعه:

- دانشگاه پزشکی صوفیا
- دانشگاه صوفیا "کلیمنت اوخریدسکی مقدس"
- دانشگاه پزشکی "پرفسور- دکتر پاراسکف استویانوف" - وارنا

- دانشگاه پزشکی - پلودیو
- دانشگاه پزشکی - شهر پلون
- دانشگاه شهر روسه "آنگل کنچف"
- دانشگاه جنگلداری - صوفیا (دامپزشکی)
- دانشگاه تراکیسکی - استارا زاگورا (دامپزشکی)

B. رشته های علوم انسانی، مدیریتی و اقتصادی:

- دانشگاه آمریکایی در بلغارستان
- دانشگاه صوفیا "کلیمنت اوخریدسکی مقدس"
- دانشگاه اقتصاد ملی و جهانی
- دانشگاه فنی صوفیا
- دانشگاه ولیکوترنوو "اسوتا کیریل و متودی"
- دانشگاه جدید بلغارستان - صوفیا
- دانشگاه پلودیو "پائسی هیلندارسکی"
- دانشگاه جنوب غربی "نئوفیت ریلسکی" - بلاگووگراد

C. رشته های ریاضیات، مهندسی و فنی:

- دانشگاه معماری، ساخت و ساز و زمین شناسی - صوفیا
- مرکز آموزش عالی ترابری "تودور کابلشکف" - صوفیا
- دانشگاه فناوری شیمیایی و متالوژی - صوفیا
- دانشگاه فن آوری مواد غذایی - پلودیو
- دانشگاه فنی - صوفیا
- دانشگاه فنی شیمی و متالوژی - صوفیا
- دانشگاه معدن و زمین شناسی "اسوتا ایوان ریلسکی" - صوفیا
- دانشگاه فنی - وارنا
- دانشگاه صوفیا "اسوتا کلیمنت اوخریدسکی"
- دانشگاه آمریکایی در بلغارستان - بلاگووگراد
- دانشگاه جدید بلغارستان - صوفیا
- دانشگاه علوم کتابداری و فناوری اطلاعاتی - صوفیا

- دانشگاه کشاورزی- پلودیو
- دانشگاه "پرفسور دکتر آسن زلاتاروف"- بورگاس

D. رشته های علوم طبیعی و معادن:

- دانشگاه فنی شیمی و متالوژی- صوفیا
- دانشگاه معدن و زمین شناسی "اسوتا ایوان ریلسکی"- صوفیا

ضمناً به دیگر رشته هایی که در تقسیم بندی بالا قرار ندارند و در عین حال مهم می باشند، ذیلاً اشاره می شود:

امور نظامی

- (۱) آکادمی نظامی "گئورگی راکوفسکی"- صوفیا
- (۲) مرکز آموزش عالی نیروی دریایی "نیکولا یونکوف واپتساروف"- وارنا
- (۳) دانشگاه ملی نظامی "واسیل لوسکی"- ولیکو ترنوو

امنیت ملی:

- (۱) آکادمی وزارت کشور- صوفیا
- (۲) آکادمی نظامی "گئورگی استویکوف راکوفسکی"- صوفیا
- (۳) دانشگاه علوم کتابداری و فناوری اطلاعاتی- صوفیا

حمل و نقل، کشتیرانی و هوانوردی

- (۱) دانشگاه فنی- صوفیا
- (۲) مرکز آموزش عالی نظامی "واسیل لوسکی"- ولیکو ترنوو
- (۳) مرکز آموزش عالی حمل و نقل "تودور کابلشکوف"- صوفیا

❖ معرفی اجمالی دانشگاه های برتر در چهار رشته اصلی : علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم ریاضی و فنی، علوم طبیعی و مقاطع آموزشی

دانشگاه صوفیا کلیمنت اوخریدسکی مقدس:

[/https://www.uni-sofia.bg](https://www.uni-sofia.bg)

این دانشگاه یکی از قدیمی ترین و در عین حال بزرگترین مرکز آموزش عالی در کشور بلغارستان است که در سال ۱۸۸۸ میلادی تاسیس شده است. با توجه به رتبه بندی انجام شده در طی سال ۲۰۱۴ میلادی این دانشگاه در میان تمام دانشگاههای کشور بلغارستان با کسب بیست و یک شاخص از مجموع بیست و دو شاخص به مقام اول رسیده است. در ماه آوریل سال ۲۰۱۱ میلادی بر طبق تحقیقات شورای عالی تحقیقات اسپانیا، دانشگاه صوفیا از لحاظ کیفیت، جایگاه هشتصد و یکم در کل دنیا را کسب میکند و در این بین، جایگاه نخست در بین دیگر مراکز آموزش عالی در کشور بلغارستان را به خود اختصاص داده است. در رتبه بندی مشابه انجام شده در طی سال ۲۰۱۴ میلادی این دانشگاه در جایگاه هشتصد و چهل و دوم قرار گرفته است.

دانشگاه صوفیا همراه با بنیاد "ساساکاوا- بلغارستان"، در بخش های علوم سیاسی و دیگر رشته ها کمک هزینه تحصیلی اعطا میکند.

از جمله نکات قابل توجه در مورد دانشگاه کلیمنت اوخریدسکی، تدریس ایران شناسی به عنوان یکی از رشته های حفاظت شده در دانشکده شرق شناسی می باشد. رشته های حفاظت شده، به رشته هایی گفته می شود که حتی در صورت وجود تعداد بسیار اندک دانشجویان متقاضی، یعنی حتی با یک یا ۲ دانشجو در سال، تعطیل نمی شوند.

در دهه های اخیر، تعداد زیادی از دانشجویان ایران در این دانشگاه در رشته های مختلف اعم از علوم پزشکی، سیاسی، فلسفه، علوم اجتماعی و دیگر رشته ها تحصیلات خود را به پایان رسانده اند.

دانشگاه پلودیو- پائیزی هیلندارسکی:

[/https://uni-plovdiv.bg](https://uni-plovdiv.bg)

این دانشگاه قدیمی ترین موسسه آموزشی عالی بلغارستان است که فعالیت اولیه خود را در ۱۸۸۵ آغاز نمود ولی در قالب دانشگاه پلودیو- پائیزی هیلاندسکی، از سال ۱۹۶۲ فعال خود را ادامه داد. در دوران سال های تولد بلغارستان مستقل، این دانشگاه به کانونی برای تربیت سیاستمداران و دولتمردان بلغارستان تبدیل شد.

سالیانه در این دانشگاه در حدود ۱۷ هزار دانشجو در مقاطع مختلف علمی تحصیل می نمایند.

در حال حاضر دانشگاه مذکور دارای ۹ دانشکده در رشته های زیر می باشد:

بیولوژی؛ علوم اقتصادی و اجتماعی؛ ریاضیات و علوم رایانه ای؛ تربیت کودکان؛ فیزیک و فنی؛ زبان شناسی؛ فلسفه و تاریخ؛ شیمی؛ حقوق.

دانشگاه پزشکی- صوفیا:

<http://www.mu-sofia.bg>

در ابتدا دانشگاه پزشکی صوفیا، تحت عنوان دانشکده پزشکی صوفیا در قالب مجموعه دانشگاه صوفیا " کلیمنت اوخریدسکی مقدس" در ۱۰ نوامبر ۱۹۱۷ تاسیس شد و از سال ۱۹۵۰ میلادی دانشکده پزشکی به صورت یک موسسه مستقل از دانشگاه صوفیا، به عنوان آکادمی پزشکی به کار خود ادامه داد و در سال ۱۹۵۴ میلادی آکادمی پزشکی به موسسه پزشکی عالی و نیز به بزرگترین مرکز آموزش پزشکی در بلغارستان تبدیل شد.

در حال حاضر در زیرمجموعه دانشگاه پزشکی صوفیا، ۳ دانشکده اصلی، از جمله دانشکده پزشکی، دانشکده دندان پزشکی و دانشکده داروسازی قرار گرفته اند.

در سال ۱۹۴۲ میلادی بخش دندانپزشکی در این دانشکده ایجاد شده و از سال ۱۹۵۰ میلادی به عنوان یک دانشکده مستقل فعالیت خود را ادامه داد و به یکی از مدرنترین مراکز تعلیم دندان پزشکان در کشور و خارج از آن تبدیل گردید.

دانشکده داروسازی تحت عنوان بخش داروسازی در دانشکده علوم طبیعی و ریاضی دانشگاه صوفیا در طی سال ۱۹۴۲ میلادی تاسیس شد و در سال ۱۹۵۱ میلادی به آکادمی پزشکی منتقل شد. امروزه این مرکز آموزشی تنها مرکز آموزشی در بلغارستان است که در آن میتوان تعلیم آموزش عالی داروسازی و تحصیلات تکمیلی را دید. این دانشکده در سطح ملی و بین المللی مطرح است.

در ۳ دهه اخیر، تعداد زیادی از دانشجویان ایرانی در این دانشگاه در رشته های پزشکی، دندان پزشکی، دارو سازی و مقاطع تخصصی و فوق تخصصی به ویژه در رشته های رادیولوژی، بیماری پستی، چشم پزشکی، ارتوپدی، پزشکی هسته ای و غیره تحصیلات خود را به پایان رسانده اند.

در گذشته تعداد دانشجویان ایرانی که همزمان در مقاطع مختلف در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند تا بیش از ۱۵۰ نفر می رسید، لیکن در حال حاضر، حدوداً ۲۵ دانشجوی ایرانی (با تابعیت های ایرانی یا اروپایی)، عمدتاً در رشته دندان پزشکی (به زبان انگلیسی) در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند.

در دانشگاه پزشکی صوفیا طی سال تحصیلی ۲۰۱۸-۲۰۱۷ میلادی منطبق بر ظرفیت پذیرش، از میان ۸۲۲ داوطلب از ۴۵ کشور، ششصد و چهار نفر پذیرفته شدند. از میان این داوطلب ها چهارصد و نود و پنج نفر از کشورهای اتحادیه اروپا و منطقه اقتصادی اروپا بوده اند.

در حال حاضر تعداد کل دانشجویهای خارجی که در دانشگاه پزشکی صوفیا تحصیل میکنند سه هزار و یکصد و چهل و پنج نفر است که از این تعداد دوهزار و پانصد و هشتاد و یک نفر از کشورهای اتحادیه اروپا و منطقه اقتصادی اروپا بوده اند. بیشترین میزان دانشجویهای خارجی از کشور یونان (۱۳۷۴ نفر)، انگلیس (۴۷۰ نفر)، ترکیه (۳۰۶ نفر)، آلمان (۲۱۳ نفر)، ایتالیا (۱۷۹ نفر)، قبرس (۱۰۴ نفر)، سوئیس (۸۵ نفر)، ایرلند (۵۲ نفر)، مقدونیه (۴۴ نفر)، صربستان (۳۹ نفر) و غیره میباشد.

لینک دانشکده های اصلی:

- دانشکده دندان پزشکی صوفیا:

<http://fdm.mu-sofia.bg/?q=node/1>

- دانشکده داروسازی صوفیا:

<http://www.pharmfac.net>

دانشگاه فنی صوفیا:

<https://tu-sofia.bg>

اولین اقدام برای تاسیس مدرسه عالی فنی صوفیا در سال ۱۸۹۷ در قالب تاسیس ۴ مدرسه عالی انجام شد. پس از آن، آنچه که مقدمه ای بر تاسیس دانشگاه فنی صوفیا محسوب می شد، دوران پرفراز و نشیبی را طی نمود و بالاخره در ۴ اکتبر ۱۹۴۲ مدرسه عالی فنی صوفیا فعالیت خود را آغاز نمود، لیکن به دلیل بمباران های جنگ جهانی دوم، فعالیت آن متوقف شد و مجدداً از ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ فعالیت آن در شهر صوفیا از سرگرفته شد.

امروزه دانشگاه فنی صوفیا دارای ظرفیت های آموزشی و تحقیقاتی قابل رقابت با دیگر دانشگاه های فنی اروپایی است و در آن بیش از ۱۰ هزار دانشجوی بلغاری و در حدود ۱۵۰۰ دانشجوی خارجی در مقاطع مختلف علمی مشغول به تحصیل می باشند. دوره های دکتری در این دانشگاه بر اساس برنامه های علمی- آموزشی هماهنگ شده با آلمان، فرانسه و انگلیس برگزار می شوند.

این دانشگاه در سال هایی که پشت سر گذاشته، بیش از ۱۰۰ هزار نفر مهندس بلغاری تربیت نموده و عامل موثری در توسعه دانشگاه های فنی در شهرهای وارنا و گابروو بوده است.

نظر به توسعه دائمی فناوری های اطلاعاتی، دانشگاه شبکه آموزشی مجازی خود را گسترش داده و در برخی از مقاطع و رشته ها به زبان های انگلیسی و دیگر زبان های اروپایی همچون آلمانی و فرانسه تدریس می شود.

از جمله ویژگی های این دانشگاه، جهتگیری آموزشی بر اساس نیازهای بازار و بخش خصوصی و همکاری با بخش خصوصی در راستای تامین همه جانبه برای آموزش نیروی کار مورد نیاز می باشد.

در دهه های اخیر، تعداد کمی از دانشجویان ایرانی در این دانشگاه، در رشته های مختلف تحصیلات خود را به پایان رسانده اند.

دانشگاه اقتصاد ملی و جهانی:

[/https://www.unwe.bg](https://www.unwe.bg)

در کنار دانشگاه کلیمنت اخیردسکی مقدس- صوفیا، به عنوان برترین دانشگاه در رشته های علوم سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بلغارستان، می توان به دانشگاه اقتصاد ملی و جهانی اشاره نمود با تاریخچه ۹۸ ساله، قدیمی ترین مدرسه عالی اقتصادی در بلغارستان و جنوب شرق اروپاست.

با حکم وزارت علوم بلغارستان در ۵ جولای ۱۹۲۰، دانشگاه علوم سیاسی و اقتصادی تاسیس شد که در سال ۱۹۵۳ به "کارل مارکس" تغییر نام داد. با فروپاشی رژیم سوسیالیستی در بلغارستان، در سال ۱۹۹۰ میلادی نام "دانشگاه اقتصاد ملی و جهانی" برای این مجموعه انتخاب شد.

از جمله نکات برجسته در مورد این دانشگاه، تربیت نمودن بسیاری از شخصیت های سیاسی و اقتصادی بزرگ بلغارستان می باشد که از جمله خانم کریستالینا گئورگیووا، که در حال حاضر نیز در مقام معاون رئیس بانک جهانی مشغول به کار می باشد.

دانشگاه اقتصاد ملی و جهانی، همچنان یکی از عامل های اصلی در اصلاحات و توسعه تحصیلات عالی و فعالیت های علمی- تحقیقاتی بر پایه دستیابی به اهداف راهبردی برنامه ملی توسعه بلغارستان تحت عنوان "بلغارستان ۲۰۲۰" و استراتژی توسعه تحصیلات دانشگاهی در جمهوری بلغارستان می باشد.

از جمله ویژگی های این دانشگاه، جهتگیری آموزشی بر اساس نیازهای بازار و بخش خصوصی و همکاری با بخش خصوصی در راستای تامین همه جانبه برای آموزش نیروی کار مورد نیاز می باشد. جهتگیری آموزشی آن، در راستای پاسخگویی به نیازهای آتی و جاری بازار کار و اقتصاد ملی و جهانی است.

این دانشگاه، یکی از مجموعه های برتر در آموزش رشته هایی اقتصاد، مدیریتی- اداری، حقوق، علوم سیاسی، اجتماعی، مردم شناسی، علوم فرهنگی، ارتباطات اجتماعی و علوم و فناوری های اطلاعاتی است.

دانشگاه آمریکایی بلغارستان:

[/https://www.aubg.edu](https://www.aubg.edu)

دانشگاه آمریکایی در بلغارستان (American University in Bulgaria) در یکی از زیباترین نقاط جنوب غرب کشور، در شهر بلاگووگراد (Blagoevgrad) در فضا و ساختمانی مستقر می باشد که در گذشته ساختمان مرکزی حزب کمونیست در این شهر بود.

این دانشگاه در ۲۴ ژوئن ۱۹۹۱ تأسیس شد. در نوامبر ۱۹۹۹، رئیس جمهور بیل کلینتون ضمن بازدید از این دانشگاه، دکترای افتخاری دریافت نمود.

این دانشگاه، از حمایت مالی بسیاری از نهادها و موسسات آمریکا، به ویژه سازمان "آمریکا برای بلغارستان" برخوردار است که بنیادی آمریکایی و تأسیس شده توسط وزارت امور خارجه آمریکا با هدف نفوذ و اثرگذاری در بخش های فرهنگی، دانشگاهی، رسانه ای و اجتماعی در بلغارستان است.

رشته های اصلی که در این دانشگاه تدریس می شوند، مدیریت تجاری، علوم رایانه ای، اقتصادی، اروپا شناسی، تاریخ و تمدن، سیستم های اطلاعاتی، خبرنگاری و روابط عمومی، ادبیات، ریاضیات، علوم سیاسی و روابط بین الملل می باشند.

در جولای ۲۰۰۷، ضمن سفر رئیس جمهور جرج بوش به بلغارستان، یک مرکز آموزشی تحت نام Elieff Center for Education and Culture در شهرک دانشجویی صوفیا، پایتخت بلغارستان، افتتاح شد. در این مرکز، رشته هایی از قبیل کارشناسی ارشد اجرایی مالی، امور بانکی و املاک غیرمنقول تدریس می شود.

نکته قابل توجه در مورد دانشگاه آمریکایی بلغارستان و مرکز الیف در صوفیا این است که هر دو به قانونی برای تحصیل قشر مرفه و ثروتمند بلغارستان و بسیاری از کشورهای همسایه تبدیل شده اند.

در گذشته، سابقه تحصیل دانشجویانی از نژاد ایرانی در این دانشگاه وجود داشته، اما اینکه آنها دارای تابعیت ایرانی بوده یا خیر، قابل تعیین نیست.

دانشگاه جدید بلغارستان:

<https://nbu.bg/bg>

با فروپاشی رژیم کمونیستی در بلغارستان، فضا برای توسعه دانشگاه های خصوصی در بلغارستان باز شد و یکی از اولین و در عین حال بزرگترین دانشگاه های خصوصی بلغارستان با نام "دانشگاه جدید بلغارستان" در سال ۱۹۹۱ در شهر صوفیا تأسیس شد. در هر سال در حدود ۱۰ هزار دانشجو در مقاطع مختلف در این دانشگاه، در بیش از ۵۰ برنامه کارشناسی، ۱۰۰ برنامه کارشناسی ارشد و ۳۵ برنامه مقطع دکترا مشغول به تحصیل می باشند.

از جمله ویژگی های این دانشگاه، جهتگیری آموزشی بر اساس نیازهای بازار و بخش خصوصی و همکاری با بخش خصوصی در راستای تامین همه جانبه برای آموزش نیروی کار مورد نیاز می باشد. جهتگیری آموزشی آن، در راستای پاسخگویی به نیازهای آتی و جاری بازار کار و اقتصاد ملی و جهانی است. این دانشگاه دارای برنامه های آموزشی غیرحضوری و مجازی نیز می باشد.

تمرکز آموزشی این دانشگاه بر رشته های علوم انسانی، از قبیل باستان شناسی، جامعه شناسی، هنر، مردم شناسی، معماری، مدیریت و طراحی می باشد.

دانشگاه علوم کتابداری و فناوری های اطلاعاتی:

<https://www.unibit.bg/en>

در حالی که سال تاسیس این دانشگاه رسماً ۱۹۵۰ اعلام شده و یک دانشگاه کاملاً دولتی می باشد، این دانشگاه در دهه اخیر رشد قابل توجهی داشته و در اکتبر سال ۲۰۱۰ با تصمیم پارلمان بلغارستان تبدیل به یک دانشگاه مستقل شد. در حال حاضر سالیانه ۲۵۰۰ دانشجو در این دانشگاه مشغول به تحصیل می باشند.

در این دانشگاه، برنامه های آموزشی مختلف در ۳ مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا تدریس می شوند. دانشگاه دارای ۲ دانشکده اصلی می باشد که در قالب دانشکده علوم کتابداری و میراث فرهنگی و دانشکده علوم اطلاعاتی تقسیم شده اند.

رشته های تحصیلی اصلی در دانشگاه، شامل علوم کتابداری و کتابشناسی، مدیریت اطلاعاتی و کتابخانه ای، رسانه های مطبوعاتی، آرشیو و بایگانی، پایگاه های اطلاعاتی در مورد میراث تاریخی و فرهنگی، امنیت ملی، منابع اطلاعاتی در گردشگری، ارتباطات و مخابرات، فناوری های اطلاعاتی، امنیت اطلاعات، علوم رایانه ای، سیاست های اجتماعی، فناوری های اطلاعاتی در سیستم اداری قضایی و رشته های مشابه می باشند.

دانشگاه معماری، عمران و ژئودزی:

<https://uacg.bg/?p=1&l=2>

این دانشگاه در سال ۱۹۴۲ در قالب مدرسه عالی فنی تاسیس شد و از سال ۱۹۷۷ به عنوان موسسه عالی معماری و عمران به فعالیت خود ادامه داد و در نهایت در سال ۱۹۹۵ به دانشگاه معماری، عمران و ژئودزی تغییر نام داد.

در حال حاضر، سالیانه ۵ هزار دانشجو در این دانشگاه در مقاطع مختلف مشغول به تحصیل می باشند. دانشگاه دارای ۵ دانشکده اصلی، از جمله معماری، عمران، فنی-آبی، ژئودزی و حمل و نقل می باشد.

در دهه های گذشته، تعداد انگشت شماری از دانشجویان ایرانی در این دانشگاه تحصیلات خود را به پایان رسانده اند.

دانشگاه پزشکی پلودیو:

[/https://mu-plovdiv.bg](https://mu-plovdiv.bg)

این دانشگاه در سال ۱۹۴۵ در قالب دانشکده پزشکی در دانشگاه شهر پلودیو تاسیس شد. در سال ۱۹۵۰ به زیر مجموعه از آکادمی علوم پزشکی بلغارستان یعنی زیر مجموعه دانشگاه پزشکی صوفیا تبدیل شد و از سال ۱۹۹۰ به عنوان یک دانشگاه پزشکی مستقل به فعالیت خود ادامه داد. در سال ۱۹۷۴ دانشکده دندانپزشکی و در سال ۲۰۰۶ دانشکده داروسازی در آن تاسیس شدند.

این دانشگاه پس از دانشگاه پزشکی صوفیا و در کنار دانشگاه پزشکی شهر وارنا، معتبرترین مراکز آموزشی، تحقیقاتی و درمانی بلغارستان می باشند.

در ۳ دهه اخیر، تعداد زیادی از دانشجویان ایران در این دانشگاه در رشته های پزشکی و دندان پزشکی تحصیلات خود را به پایان رسانده اند.

دانشگاه پزشکی وارنا :

<http://www.mu-varna.bg/BG>

این دانشگاه با نام "دانشگاه پزشکی وارنا-پروفسور پاراسکف استویانف" معروف می باشد و در سال ۱۹۶۱ تاسیس شد. در حال حاضر سالیانه در حدود ۴۵۰۰ دانشجو در آن مشغول به تحصیل می باشند.

در سال ۲۰۰۶ میلادی، برای اولین بار دانشکده دندان پزشکی در این دانشگاه فعالیت خود را آغاز نمود.

این دانشگاه، به دلیل موقعیت جغرافیایی شهر ساحلی وارنا، یکی از مراکز جذب دانشجویان خارجی برای تحصیل در رشته های علوم پزشکی و دندان پزشکی است و در گذشته و حال حاضر تعداد از دانشجویان ایران در آن در مقاطع مختلف و دوره های تخصصی مشغول به تحصیل بوده و می باشند.

دانشگاه فنی شیمی و متالورژی- صوفیا :

<http://dl.uctm.edu/bg>

سالیانه در این دانشگاه بیش از ۴ هزار دانشجو مشغول به تحصیل هستند و این دانشگاه به صورت مشترک با برخی از دانشگاه های برتر اروپایی از جمله دانشگاه هامبورگ هاربورگ و اتوفون گریکه در آلمان و دانشگاه دولتی مطبوعات در مسکو، دوره های آموزشی برگزار می نماید و مدارک تحصیلی مشترک صادر می کند.

در این دانشگاه برخی از رشته های تحصیلی به زبان های انگلیسی، آلمانی و فرانسوی تدریس می شوند.

این دانشگاه در سال ۱۹۴۵ در قالب یک دانشکده در زیر مجموعه مدرسه دولتی عالی فنی تاسیس شد و در سال ۱۹۶۳ به موسسه عالی شیمی فنی تبدیل و سپس در سال ۱۹۹۵ به دانشگاه شیمی فنی و متالورژی تبدیل شد.

دانشگاه معدن و زمین شناسی "ایوان ریلسکی":

<http://www.mgu.bg/new/index.php>

این دانشگاه از همان بدو تاسیس در سال ۱۹۵۳ به صورت مستقل بوده و در زمینه معادن، منابع زیر زمینی و زمین شناسی فعالیت های آموزشی و تحقیقاتی داشته است. تاکنون بیش از ۲۲ هزار مهندس در رشته های مختلف از این دانشگاه فارغ التحصیل شده اند و در آن شهروندان حدوداً ۴۰ کشور از سراسر جهان به آموزش علم در این زمینه پرداخته اند.

این دانشگاه با بسیاری از موسسات علمی، آموزشی، تحقیقاتی و دانشگاهی در سراسر جهان، اعم از آلمان، اتریش، روسیه، آمریکا، انگلیس، فرانسه، ترکیه و دیگر کشورها همکاری می نماید.

❖ رتبه بندی جهانی و ملی دانشگاه های بلغارستان:

<http://www.webometrics.info/en/Europe/Bulgaria>

در جولای ۲۰۱۸، در سایت webometrics.info آخرین اطلاعات مربوط به رده بندی ۱۰ دانشگاه برتر بلغارستان از لحاظ رتبه ملی و جهانی به شرح جدول زیر می باشند:

نام دانشگاه	رتبه ملی	رتبه جهانی
دانشگاه صوفیا کلیمنت اخردسکی مقدس	۱	۹۱۰
دانشگاه پلودیو پائیزی هیلاندرسکی	۲	۲۶۷۹
دانشگاه پزشکی صوفیا	۳	۲۸۹۹
دانشگاه فنی صوفیا	۴	۲۹۱۱
دانشگاه جدید بلغارستان	۵	۳۰۱۰
دانشگاه فنی شیمی و متالورژی- صوفیا*	۶	۳۳۱۴
دانشگاه پزشکی وارنا پروفیسور پاراسکف استویانف	۷	۳۴۳۳
دانشگاه تراکیئسکی- شهر استارازاگورا*	۸	۳۶۰۲
دانشگاه شهر روسه- انگل کانچف*	۹	۳۷۱۹
دانشگاه معماری، عمران و ژئودزی	۱۰	۴۱۵۴

❖ حضور دانشجویان خارجی، سهم دانشجویان ایرانی و رشته مربوطه:

بر اساس آمار وزارت علوم بلغارستان، تقسیم بندی حضور دانشجویان خارجی به صورت درصدی در رشته های تحصیلی، تعیین شده است و این تقسیم بندی بر اساس نام دانشگاه نیست.

درصد حضور دانشجویان خارجی در رشته های تحصیلی در بلغارستان	
پزشکی	۴۱/۹
دارو سازی	۳۰/۷۸
دندان پزشکی	۳۰/۴۷

دامپزشکی	۱۶/۸۶
سلامت اجتماعی	۱۳/۸۷
ریاضیات	۷/۱۹
علوم سیاسی	۶/۷۷

بر اساس آمار بالا، بیشترین سهم دانشجویان خارجی، به ترتیب در دانشگاه پزشکی صوفیا، وارنا و پلون متمرکز شده اند. اغلب دانشجویانی که در رشته های اصلی علوم پزشکی مشغول به تحصیل می باشند از کشورهای حوزه اتحادیه اروپا از جمله آلمان، انگلیس، یونان و ایتالیا می باشند. در گروه های بعدی دانشجویان ترک از ترکیه یا ترک های نسل دوم یا سوم مهاجر از بلغارستان به ترکیه می باشند. همچنین به دلیل ارزانی تحصیل در رشته های پزشکی، طی یک دهه اخیر، موجی از دانشجویان هندی- پاکستانی- انگلیسی، آمریکایی و کانادایی به سوی بلغارستان جهت گرفته اند. این دسته از دانشجویان خارجی، از این امتیاز بلغارستان بهره می جویند که مدرک تحصیلی آن، به ویژه در رشته پزشکی در سراسر اتحادیه اروپا، انگلیس و به صورت مشروط در آمریکا و کانادا، معتبر می باشد و در عین حال دانشگاه های بلغاری دارای پایه بسیار خوب تدریس به زبان انگلیسی در رشته های پزشکی هستند و بسیار ارزان تر از کشورهای مبدا می باشند.

سهم دانشجویان کشورهای مسلمان عربی و غیر عربی، به دلیل مشکلات اقتصادی، بحران، جنگ های داخلی و جهتگیری غربی بلغارستان پس از دوران رژیم کمونیستی شدیداً کاهش یافته است.

به عنوان مثال در دوران رژیم کمونیستی و تا سال های پایانی ۱۹۹۰، بر اساس توافق نامه های دو جانبه موجود میان بلغارستان و کشورهای همچون سوریه، عراق، مصر، فلسطین، لیبی، ویتنام، افغانستان و غیره، تعداد زیادی از دانشجویان این کشورها در بلغارستان مشغول به تحصیل بودند که اغلب آنها به کشورهای خود بازگشتند و معدودی نیز با تشکیل خانواده در بلغارستان به زندگی خود ادامه دادند.

دانشجویان ایرانی:

حضور دانشجویان ایرانی در بلغارستان در سه دهه اخیر با ۳ طیف "موجی شکل" همراه بوده است. موج اول به سالهای ۱۹۹۱ الی ۱۹۹۷ باز می گردد که اغلب دانشجویان ایرانی در رشته های دندان

پزشکی و پزشکی، به ترتیب از لحاظ تعداد، در شهرهای صوفیا، پلودیو و وارنا مشغول به تحصیل بودند. در این دوره تعداد دانشجویان کمتر از یکصد نفر بود. در آن زمان، تحصیل فقط به زبان بلغاری انجام میشد.

موج دوم مربوط به سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۹ میلادی است که در این دوره، اغلب پزشکان عمومی ایرانی، که عمدتاً تحصیلات پزشکی خود را در ایران به پایان رسانده بودند، برای دوره های تخصصی، به ویژه در رشته های رادیولوژی، بیمارهای پوستی، چشم پزشکی، ارتوپدی، پاتولوژی و تخصص های دندان پزشکی در دو گروه بزرگ متمرکز در شهرهای صوفیا و وارنا مشغول به تحصیل شدند و اکنون به عنوان متخصص در ایران فعالیت می کنند. در مجموع تعداد آنها، بالغ بر ۱۵۰ نفر می شد. در این دوره دروس تدریجاً به زبان انگلیسی تدریس می شدند، لیکن پایه آموزشی به زبان انگلیسی ضعیف بود.

موج سوم که به سال های اخیر یعنی تقریباً از ۲۰۱۱ تاکنون باز می گردد، عمدتاً جوانان ایرانی تبار از کشورهای اروپایی، از جمله آلمان، انگلیس، سوئد و تعداد نیز از ایران، در رشته دندان پزشکی در شهر صوفیا مشغول به تحصیل هستند یا سال های پایان خود را طی می کنند. تقریباً تمامی آنها به زبان انگلیسی مشغول به تحصیل می باشند.

علاوه بر گروه های توصیف شده در بالا، در تمامی این سال ها، تعداد انگشت شماری از دانشجویان ایرانی نیز به ترتیب در دانشگاه کلیمت اخردسکی صوفیا، دانشگاه فنی صوفیا و دانشگاه معماری، عمران و ژئودزی مشغول به تحصیل بوده و یا هستند.

❖ میزان شهریه ها و مقایسه وضعیت تحصیلات در بلغارستان و کشورهای

مشابه

در این بخش ابتدا جدولی از رشته های مورد نظر دانشجویان ایرانی به همراه هزینه سالیانه شهریه در دانشگاه ارائه خواهد شد و سپس مقایسه ای با ۲ کشور مشابه، از جمله صربستان و مجارستان انجام می شود.

علت انتخاب این سه کشور، بالا بودن تعداد دانشجویان ایرانی در این کشورها یا وجود شرایط مشابه تحصیل میان آنها و بلغارستان است.

نوع رشته تحصیلی	دانشگاه	شهریه سالیانه	تعداد سال های
-----------------	---------	---------------	---------------

				تحصیلی
۱	پزشکی	دانشگاه های پزشکی صوفیا، پلودیو و وارنا	۸۰۰۰ یورو	۶
۲	دندان پزشکی	دانشگاه های پزشکی صوفیا، پلودیو و وارنا	۸۰۰۰ یورو	۶
۳	دارو سازی	دانشگاه های پزشکی صوفیا و پلودیو	۶۰۰۰ یورو	۵
۴	مهندسی معماری	دانشگاه معماری، عمران و ژئودزی	۵۰۰۰ یورو	۵
۵	دیگر رشته های مهندسی	دانشگاه فنی صوفیا	۳۵۰۰ الی ۵۰۰۰ یورو	۴

مقایسه تحصیلی میان بلغارستان، مجارستان و صربستان در رشته پزشکی:

درحالی که بلغارستان از سال ۲۰۰۷ میلادی عضو اتحادیه اروپاست و ضمن امضای قرارداد عضویت در اتحادیه اروپا، تمامی مدارک تحصیلی کسب شده از دانشگاه های معتبر کشور، در سراسر اتحادیه اروپا قابل پذیرش می باشند، صربستان هنوز سالها با پیوستن به اتحادیه فاصله دارد و حتی روند مذاکرات عضویت خود را آغاز نکرده است، لذا مدارک تحصیلی اخذ شده در صربستان، در برخی نقاط اروپا، با مشکل تأیید مواجه می شوند.

اما در عین حال، تقریباً هزینه تحصیل در رشته پزشکی و هزینه های زندگی در بلغراد و صوفیا برابر می باشند. به عنوان مثال هزینه تحصیل سالیانه در دانشگاه پزشکی بلغراد معادل ۷۰۰۰ یورو است.

در باب مقایسه هزینه تحصیل در مجارستان رشته های فنی و مهندسی ۵۰۰۰ الی ۷۰۰۰ یورو در سال، در رشته پزشکی ۱۴ الی ۱۶ هزار یورو در سال، در رشته دندانپزشکی ۱۲ الی ۱۳ هزار یورو در سال و در رشته داروسازی ۸ الی ۹ هزار یورو در سال می باشد. در کنار این هزینه ها، هزینه زندگی یک دانشجوی صوفیا در حدود ۶۰۰ الی ۷۰۰ یورو و در بوداپست در حدود هزار یورو در ماه می باشد.

❖ شرایط عمومی ثبت نام و پذیرش دانشجویان:

در مورد ثبت نام در دانشگاه های بلغارستان، فقط وزارت علوم صلاحیت دانشجو را تأیید می نماید و به غیر از تعداد سال های تحصیلی و هزینه های سالیانه، الزامات تقریباً برای تمامی رشته ها در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد مستقیم یکسان است.

لازم به توضیح است که کارشناسی ارشد مستقیم به رشته هایی گفته می شود که همانند پزشکی عمومی، پس از خاتمه دوره ۶ ساله تحصیل، دانشجو مدرک تحصیلی مجیستر (magister) دریافت می نماید.

در زیر شرایط بر اساس رشته های علوم پزشکی توضیح داده شده اند:

(۱) اتباع خارجی بر طبق قانون جاری تحصیل در مراکز آموزش عالی میتوانند اجازه تحصیل در دانشگاه پزشکی صوفیا را در صورت پایان دوره متوسطه و اخذ مدرک آن که به آنها اجازه تحصیل در مراکز آموزش عالی کشورشان را میدهد و نیز در صورتی که در مدرک دیپلم آنها نمرات پائینتر از ۴ در دروسهای زیست شناسی و شیمی نباشد، میتوانند در این رشته ثبت نام کنند (سیستم ارزیابی از ۶ نمره میباشد). سال تحصیلی مقدماتی آموزشی به زبان بلغاری و انگلیسی در مرکز آموزش زبان، تربیت بدنی و ورزش دانشگاه پزشکی برپا خواهد شد. این سال تحصیلی مقدماتی شامل آموزش زبان بلغاری و انگلیسی، شیمی، آناتومی و فیزیولوژی است.

تحصیل در رشته پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی، شش سال یا دوازده نیم سال تحصیلی است که در سال آخر پس از طی دوره کارآموزی و امتحانات کشوری، به دانشجویان مدرک فارغ التحصیلی اعطا میشود.

آن دسته از اتباع خارجی که به زبان انگلیسی و بلغاری تسلط دارند، برای تعیین سطح زبان خود مورد آزمون قرار خواهند گرفت.

(۲) هر متقاضی موظف است، گواهی سلامتی را ارائه نمایند که حداکثر صادر شده در تاریخ یکماه قبل از درخواست تحصیلی که به زبان بلغاری ترجمه و از سوی بخش کنسولی سفارت بلغارستان در کشور مربوطه تأیید شده باشد.

(۳) گواهینامه ای که در آن صحت اسناد ارائه شده به زبان بلغاری و انگلیسی از سوی داوطلب با امضا شخصی وی تأیید میشود.

۴) متقاضیان باید فرم های درخواست ثبت نام که در سایت های دانشگاه های مورد نظر قرار داده شده اند را نیز تکمیل کنند.

۵) اگر متقاضی شخصا امکان حضور در دانشگاه به منظور ارائه اسناد را نداشته باشد، باید به همراه مدارک، وکالتنامه ای ارسال شود که در آن، فرد ثبت نام کننده به عنوان وکیل معرفی شده باشد.

❖ خاتمه و نتیجه گیری:

شایان ذکر است که بلغارستان در دهه های اخیر، میزبان تعداد زیادی از دانشجویان ایرانی بود و سهمی در جامعه علمی، به ویژه در قشر پزشکان و دندان پزشکان داشته و با حضور، تلاش و حتی با تشکیل بسیاری از خانواده های مشترک، یک ارتباط و پیوند سنتی در میان دو کشور ایجاد شده است.

جامعه ایرانیان در بلغارستان، از همین طریق، در محافل علمی، درمانی و دانشگاهی بلغارستان دارای نمایندگانی است که نام آنها، مایه افتخار و سربلندی است و این افراد با تلاش های روزمره خود، در حال جهاد علم، افتخار آفرینی و مایه سربلندی بیشتر برای ایران و هر ایرانی می باشند.

باشد که در آینده نیز ایرانیان، با استعداد و دانش خود، ستاره های بیشتری را به نام ایران در بلغارستان و سراسر جهان روشن کنند.